

Inserati se sprejemajo in veljajo trisopna vrsta:

8 kr., če se tiska 1krat,
12 " " " " 2 "
15 " " " " 3 "

Pri večkratnem tiskanj se cena primerno smanjša.

Rokopisi

se ne vračajo, ne frankovana pisma se ne sprejemajo.

Naročnino prejema upravništvo (administracija) in ekspedicija na Florijanske ulice h. št. 19.

SLOVENEK.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemati velja:
Za celo leto . . . 10 gl. — kr.
za pol leta . . . 5 " — "
za četrt leta . . . 2 " 50 "

V administraciji velja:
Za celo leto . . . 8 gl. 40 kr.
za pol leta . . . 4 " 20 "
za četrt leta . . . 2 " 10 "

V Ljubljani na dom pošiljan velja 60 kr. več na leto.
Vredništvo je v Rožnihih ulicah št. 25.

Izhaja po trikrat na teden in sicer v torek, četrtek in soboto.

Bismark na Dunaji.

Naš prijatelj od leta 1866, knez Bismark, silni kancelar prusko-nemški, ima priti te dni na Dunaj. Da je njegovo potovanje politiki namenjeno, o tem ne smemo dvomiti, in sicer se morajo goditi važne reči, da svojemu poročniku, ki ga ima leto in dan na Dunaji, ne prepušča opravka. Le dva uzroka zamoreta biti odločilna za to pot, ali odstop Andrassyev, ali pa velika zunajna politika. Ker je pa Andrassyjevo mesto važno tudi le zaradi zunanje politike, tedaj je prav za prav uzrok eni in isti. Piše se o prijateljstvu med Bismarkom in Andrassyem, pa po naši misli to prijateljstvo nikdar ni bilo toliko osebno, ko politično. Andrassy je Bismarka podpiral v vseh rečeh, morda je Bismark sam oblekel to politično odvisnost Avstrije v podobo osebnega prijateljstva do Andrassyja, da ga je toliko tesneje k sebi priklenil. Zdaj ko mora Andrassy iz nezanih nam uzrokov odstopiti, mora Bismarku na tem ležeti biti, da se Andrassy nadomesti z možem, ki mu bo ravno tako poslušen, in to zna biti uzrok Bismarkovega prihoda v Beč. Morda se nam še ne sanja, kako krvavo potrebuje Bismark prijateljstva Avstrije. On ima velike reči v glavi, govori se celó, da name-rava vojsko z Rusijo. Rusi pa govore o zvezi z Italijani in Francozi; tedaj tudi Bismark zaveznika potrebuje, in to zamore biti le Avstrija. Francozi so ruskemu caru hvaležni, da jih je leta 1875 rešil nove vojske z Nem-

čijo, in se bodo toliko raje zvezali z Rusijo, ako bo ta na noge stopila zoper dednega sovražnika Francije, zoper kralja prusko-nemškega.

Iz Italije pa se ravno zdaj poroča, da Lahj vtrjujejo trdnjavo Verono, proti komu, to ne more nikomur dvomljivo biti.

Ali nam je treba še dokazovati, da bi se Avstrija podala v smrtno nevarnost, ako bi se dala po Bismarku preslepiti, da bi mu pomagala proti Rusom? Nemci bodo s Francozi zadosti opraviti imeli, Avstrijo pa bodo prijeli od severa Rusi, od juga pa Lahj. Recimo tudi, da bi stala Anglija na strani Nemčije in Avstrije; kaj nam zamore koristiti Anglija s svojo neznatno armado, ki jo potrebuje v Afganistanu in v Afriki?

Če Nemcem poleg armade, ki se bo Francozom branila, še pol milijona vojakov ostane nasproti Rusiji, kar je pa zeló dvomljivo, ali bo teh 500.000 zadostovalo nasproti velikanski ruski sili? Najhujši vdarec Rusije bo morala Avstrija prestati, in srčen izid je zanjo toliko bolj dvomljiv, ker bo morala svoje moči zopet razcepiti, in nasproti Lahom poslati močno vojsko.

Ko bi naš glas segel do merodajnih krogov dunajskih, bi pač na vso moč svarili naše diplomate pred spletkami Bismarkovimi, ki nas preté poriniti v najhujšo nevarnost. On, ki se zdaj Avstriji sladka, jo je v srcu vedno sovražil, kako nam more on srečo prinesiti? Nemčija zasluži biti kaznovana za svoje grehe v zadnjih letih, za brezobzirno pustošenje po Fran-

ciji, za zavratni napad na Avstrijo leta 1866 in za preganjanje katoličanstva. Pa kako pride Avstrija do tega, da naj z njo trpi? Zakaj naj brani svojo sovražnico Prusijo, ki je habsburški monarhiji škodovala od svojega početka do zdaj? Ne moremo verjeti, da bi naši diplomati tako neprevidno ravnali, ter da bi šli za Bismarka po kostanj v žrjavico. Mila osoda nas obvari pred Bismarkom, da bi brezuspešno kmalo zopet zapustil Beč!

Politični pregled.

Avstrijske dežele.

V Ljubljani 17. septembra.

14. t. m. so bili vodje **Mladočehov** sklicali svoj shod v Pragi, da se posvetovajo o bodočem postopanju v politiki. Na shodu se je sešlo nad 500 ljudi in so sledeče sklenili: 1. Narodne interese v parlamentu varovati, z drugimi Čehi na to delati, da se jezikova ravnopravnost uvede in garantira, deželna avtonomija razširi in se skuša samouprava in skupnost českich dežel, kot naravna bramba českega naroda doseči. 2. Prepričani, da naš narod zraven avtonomije potrebuje tudi postavno-politično svobodo, na to delati, da se volilni red v smislu pravičnosti in enakopravnosti na podlagi splošne volilne pravice razširi, da se zakoni, ki postavno svobodo zagotavljajo, dopolnijo in v resnici vpeljejo, namreč tiskovni zakon o varovanju osebne svobode, zakon o zborovanjih, in šolske ter konfesijonelne postave.

Kako sem se jaz likal.

Črtice za poduk in kratek čas.

VII.

Odslej že nisem bil več samo očetov in materin, ampak učitelj je imel ravno toliko pravice do mene, kakor ta dva. To sem skušil kmalu, menda že četrti dan. Ker je namreč učitelj vsem nam dal slovesno besedo, da je tisti „štaberl“ le za poredne, neubogljive, se ga jaz, ki sem se štel med pridne, nisem bal; zato sem, ko ga je vzel v roko in šel med nami po šoli z njim, brž radovedno pogledal za njim, da bi videl, kdo je tisti, ki ga bo prvi okusil. Komaj sem se na pol zavrtel nazaj, se obrne tudi učitelj, kakor da bi ga bil kdo v hrbet zbadel, in reče ostro:

„Ali nisem rekel, da mora vsak le naprej, tje v tablo zreti?“

In „švrk“ — imam eno po plečih, da me je kar zasklelo. Jaz nisem prav vedel, bi se li spustil v jok ali potegnil iz šole, drugi pa so se spustili v smeh, dekleta v vihitanje, a to se jim je slabo poneslo, ker „švrk“ in „švrk“ je pelo potem na levo in desno, dekleta pa so morale iti stat iz klopi. Zadnje je zadelo tudi Franco, ki je glavo na klop položila in se smijala v svoj robec. Kakor da bi vedel latinski

izrek: „solamen miseris socios habuisse malorum,“ sem se potolažil in nepremakljivo zreč v prazno črno tablo mirno pričakoval prihodnjih dogodbe. Blagor onim v najzadnji klopi, ker jim ni treba nazaj gledati, da kaj vidijo.

V dnevnem poročilu sem to dogodbo očetu se ve da zamolčal, ali tu sem skušil pregovor, „da nič ni skritega pod solncem.“ Tisti Kadivčev Matevž, kteremu po poti nisem hotel kruha dati, gre in me zatoži očetu. Zdaj pa ni samo kneftra pela, ampak ostal sem brez južne in bi bil ostal gotovo tudi brez večerje, če bi mi brat ne bil skrivaj prinesel v mrvo pod streho od matere krompirja v oblicah in kos kruha. Revež! zdaj je dobil tudi brat s palico, mati pa so slišali take, da so se celó meni smilili. Oče so bili mogočen vladar, niso trpeli nobene opozicije in strogo zahtevali, da se njih naredbe natančno izpolnijo. Za nas vse tri pa sem se jaz maščeval nad Kadivčevim s tem, da sem ga s šole gredé vrgel v koprive in je imel potém obraz, roke in boste noge vse rudeče. Ko bi bil ta vedel, da me sme učitelju zatožiti, bi bil jaz v šoli gotovo kaznovan, še bolj gotovo pa domá in ravno tako gotovo bi ga bil jaz potem v Smoletovo trnjevo mejo vrgel in tako bi teh „replik in duplik“ ne bilo konec vsaj tako dolgo ne, da bi bil sneg pa-

del. Za to je bilo dobro za nas vse, da se Kadivčev Matevž ni zavedal svojih pravic.

Idimo nazaj v šolo. Reči moram, da taka šolska disciplina, po kateri smo imeli roke in noge le za to, da smo mirni bili, mnogim ni bila po volji. Zato si je marsikteri pomagat s tem, da je pač v šolo šel, a va-njo ni prišel, ampak šel med pastirje ali v gozde ležat. Čez teden dni nas že ni bilo več toliko, ko prvi dan, in ko je učitelj to zapazil, je rekel:

„Danes vas veliko manjka. Povejte onim, naj pridejo jutri, ker bom vse „naprej bral,“ in ktere ali ktere ne bo tu, bo kaznovan.“

Nam se je zeló čudno zdelo, kako bo učitelj tiste kaznoval, kterih ne bo v šoli, a mislili smo, da je to samo zato rekel, ker je tako težko slovenski govoril in je bila vsaka druga beseda nemška — prav kakor tistih, ki so od vojakov prišli. Mi smo skoro vsako njegovo besedo prežvekali in pačili se ji.

Drugi dan, ko smo odmolili, res odpre učitelj svoj „takalog“ in reče, da vsak, ktere ga bo poklical, mora odgovoriti „hier“. To nas je spominjalo na vojake, ktere smo parkrat imeli po vaseh, ki so tudi zmiraj upili „gir,“ kedar jih je oficir „naprej bral“. Zato smo tisti, ki smo tega spominjali se, upili „gir,“ marsikteri

Vstavljati se vsem reakcionarnim in klerikalnim tendencijam. 3. Če bosensko vprašanje pride pred državni zbor, nič dovoliti, kar bi nasprotovalo slovanskim interesom in škodovalo razvitju jugoslovanstva. 4. Na to delati, da se propadlo narodno blagostanje zboljša, varčnost opazuje, davki znižajo ter pravično razdele, kmetijstvo in obrtnija z modro colno in gospodarstveno politiko podpira. 5. Na vsak način stopiti v državni zbor.

Mi se večinoma strinjamo s tem programom, posebno nas veseli, da naši severni bratje tudi Jugoslovani ne pozabijo, vendar ne moremo odobrovati, da Mladočehi tako samostojno politiko delajo in se ločijo od svojih staročeskijh rojakov, s tem sejejo razpor med Slovane in škodujejo slovanskemu delu. Današnji časi so težavni, le z edinostjo se dá kaj doseči, posebno, ker so se nemški liberalci tudi zedinili proti nam. Nemški listi se jeze, da Mladočehi zahtevajo slovansko politiko v bosenskem vprašanju in zopet po stari navadi nam avstrijskim Slovanom očitajo, da delamo na razpad cesarstva, na korist Rusom. Proti takim nesramnim lažnivim obrekovanjem se ni mogoče boriti, mi avstrijski Slovani smo že dostikrat pokazali zvestobo Avstriji. Naše mnenje je, da se s tem, da se pri nas in na jugu varujejo pravice slovanskih podložnih, najbolje odstrani ruski vpliv na avstrijske Slovane. Če se bo Slovanom v Avstriji dobro godilo, gotovo ne bodo gledali v Rusijo, kjer še tudi ni vse v redu, kakor bi moralo biti. Če se bo pa večina avstrijskega prebivalstva, t. j. Slovani, po Beustovem izreku, pritiskala na steno, se zna vresničiti Greuterjev izrek v državnem zboru; a tega mi ne bomo krivi, temuč oni, ki vedno zadržujejo Slovanom narodne pravice in jih tlačijo. Slovani smo miroljubni in potrpežljivi narod, a vendar tudi na naše potrpljenje se ne sme preveč grešiti.

Avstrijski Srbi zdaj volijo poslance v cerkveni zbor, ki se snide 22. septembra v Karlovcu. Dolgo so Madjari zadrževali te volitve, zdaj so vendar dovolili, da se snide ta zbor, pa pod policijskim nadzorstvom. Cela štiri leta so pretekla, ko se je pretekli cerkveni zbor, ker mu je pretekla volilna doba, razšel. Srbi imajo poseben po mednarodnih

dogovorih zagotovljen privilegij za cerkveni zbor. Od časa, ko je prošli nehal poslovati, so se na Ogrskem shajali luteranski in židovski verski zbori in vlada jih ni ovirala, le slovanskim Srbom je skušala zabraniti; dobro omeni na to „Reform“, da stari pergamenti celo na Ogrskem manj koristijo nego nova prijateljstva.

Okraj **Novobazarski** je skoro da zaseden po naši armadi. Turki se niso nikjer ustavljali, in tako se je dosegla okupacija brez prelivanja krvi. To je že zavoljo tega dobro, da je ustavovernim kričačem vzeta prilika, vpiti nad krvnimi žrtvami, ki nam jih okupacija požira.

Vnanje države.

V Rumeliji so Bolgari napadli Turke, ki so se vračali iz turških provincij, kamor so bili bežali, na svoj dom nazaj. V Jamboli in v Tatarbazardžiku so Bolgari oboroženi začeli pretepadavati došle Turčine, in le vojaška moč je zamogla rešiti Turkom življenje. Tu se vidi, kako sovražstvo je še zdaj med Bolgari in med Turki. Bolgari, ki so pred Turki toliko prestali, se pač bojé novega naseljenja muselmanškega, in naravni nagon jim ukazuje braniti se Turka, kjer koli se prikaže. Evropski judovski pisuni so v svoj čas pisali, da se Bolgarom pod rusko vladno slabeje godi, ko prej, in da si turškega gospodarstva nazaj želé. Ta dogodek, ko Bolgari vračajoče se Turčine sprejemajo s kameni poleni, je in najboljša ilustracija k nesramnim pisarijam onih pisunov.

Radikalec Blanqui je pri novi volitvi v Bordeaux propadel nasproti zmernemu republikancu. S tem je **francoska** vlada velike sitnosti rešena.

Angleži dolžijo Ruse, da so Afgance naščuvali zoper nje, ter da so krivi zavratnega umora angleškega poslanstva v Kabulu.

Nekteri ljudje imajo že navado, da Rusijo obdolžé vsake hudobije in nesreče, ki jih zadene. Ruski listi sodijo, da bo ta nesreča imela za nasledek propad Disraelijeve vlade pri volitvah.

Tudi kralj v **Birmi** hoče začeti vojsko zoper Angleže, in angleški poslanik se je že umaknil. Zdaj se Angleži imajo boriti vnovič z Afganci, ki se vsi razkačeni zbirajo po go-

rah, in če še kralj birmanski pristopi, zna se Angležem slaba goditi. Ko bi bili pa tepeni, potem se zna vzdigniti cela Indija, ki šteje 150 milijonov ljudi, pa se pusté strahovati od peščice naseljenih Angležev. Kakor je videti, Angležem ni na rožicah postljano, in še dostikrat bodo obžalovali ekspedicijo zoper Afgance. Ako pa premagajo vse srednje azijske narode, morajo slednjič z Rusi vkup trčiti, in tačas se jim gotovo ne bo dobro godilo.

Izvirni dopisi.

Od Pobrežja na Kupi 11. sept.

— Že dolgo časa, velečenjeni „Slovenec“, nisi prinesel nikakega glasa iz Pobrežja in njegove okolice, da-si imajo tu med seboj sposobnega moža Pobrežca, ki je pred leti časi v naše „Novice“ zapisal kaj o tukajšnjih razmerah. Naj pa jaz danes njega namestim, če prav sem še le pred nekolikim časom prišel v obližje starega Pobrežja.

Hrvatje blizu Adlešič in njih sosedje Pobrežci, menda sploh Belokranjci, imajo letos jako suho leto. Lani je boje tu bila nenavadno dobra letina, sploh obila takó, da ljudje jeseni niso mogli sproti pospravljati pridelkov. Može mi pripovedujejo, da je mnogo koruna in korenja pobelil in odel sneg, da je oboji pridelek dolgo časa počival pod njim. Vsakoršne poljščine je bilo nenavadno mnogo, vina pa toliko, da so kmetje imeli vse posode polne; škoda je bila le, ker je tam pa tam pokvarilo se vino. Jesen je bila mokra, grozdje pa je zató gnjilo, a marsikdo ni hotel o trgatvi trebiti gujilih grozdov, da-si imajo Pobrežci vrlega učitelja, ki mnogo skrbi za kmeta na vse strani. Stari ljudje, pošteni možaki mi pripovedujejo, da je v teh dvanajstih ali še več letih, kolikor je preživel jih v Adlešičah, jako zboljšalo se sadstvo tudi v tej župniji; kolikor je mladega sadskega drevja, da to je vse njegovega neumornega truda sad. Učil boje jih je, naj o trgatvi trebijo grozdje, kasneje pa, naj pretakajo vino za to, da se jim ne pokazi; ali nekoliko jih je vendar le prepočasno zvrševalo njegove nauke, torej jih je zadela nesreča. A letos letina todi ne bode taka, kakoršna je bila lani, imeli smo in še imamo prehudo vro-

je celó roko k ušesu pritaknil, kakor je pri vojakihi videl. Le dekleta so se vstavljala in hihitala v roke in robce, poštenega močnega „gir“ ni bilo z nobene spraviti. Tako prebiranje je vselej po pol ure trajalo in „štaberl“ je večkrat pel, tudi jih je moralo iti po več na oder stat — tu dečkov, tam deklet, ki so si potem za hrbtnom učitelja jezike kazali, kar je imelo včasih nasledek, da so morali zločinci potem še klečati ali jim je učiteljeva roka segla za ušesa ali lase ali pa so jih dobili preko glave.

Ko so bile take formalnosti končane in v šoli toliko reda, da je bilo vse pripravljeno za poduk, se je ta tudi začel. Najprej smo se učili črk, ktere sem jaz že vse poznal, zato sem se pripravil na zdatno zdehanje in zasmehovanje drugih, ki so bili tako „neumni.“ Za tako preganjanje dolgega časa sva se zmenila z vstric mi sedečo Franco, ki je tudi že črke poznala in je bila meni strašno všeč zavoljo pegastega obraza; sklenila sva migati si z očmi in dajati si znamenja pod klopjo z rokami. Ali z vsega tega ni bilo nič, zakaj ne, bodi tu pojasneno.

Do tega časa jaz nisem imel prav nič veselja do šole, učil sem se le po sili, ker sem se bal očeta. Zavoljo tega tudi nisem bil prav

nič časti željen, manjkalo mi je vsake ponosnosti, hvala me ni spodbujala, grajanja me ni bilo sram, sploh sem čutil le to, kar me je bolelo, žejo ter lakoto. Tudi v šolo sem bil šel le zato, da mi ni bilo treba ves dan pri očetu na trojenogatem stolu sedeti in delati. Ponosen sem bil le na to, če sem kterege svoje enakosti vrgel, o ukaželnosti pa še misliti ni bilo. In če bi ne bil takrat nič več znal ko drugi in se moral ravno tako težko učiti, bi bil nemara rajši doma ostal v kljub kneftri in pomanjkanju.

Prvi čut ponosnosti je v meni zbudil gospod kaplan, ki nas je učil krščanski nauk in o katerem bo še večkrat govorjenje. Kakor v branji sem bil namreč tudi v krščanskem nauku — in za to gre hvala materi — drugim precej naprej, zato sem bil tudi o taki uri le nepazljiv poslušalec. Ko me enkrat gospod kaplan pri tem zasači, stopi pred-me in me praša nekaj, kar je ravno razlagal; jaz, ki nisem bil pazljiv, nisem vedel odgovora, gospod kaplan se zadere nad mano, zavihiti „štaberl“ — mislite? Na to sem bil jaz že pripravljen in sem skrčil hrbet. Ali glejte ga hudobneža, jezuita in vse, kar hočete! Namesto zadreti se nad mano in prijeti za „štaberl“ — se mi začne posmehovati in pravi:

„Ti Tone tam v zadnji klopi, povej, kar sem zdaj pravil!“

In tisti Tone, smrkovec, ki še nobene črke ni poznal in še le lani pri birmi bil, je povedal, kar je bil prašan.

„No, slišiš, ti?“ — se obrne potem trinog k meni — „slišiš ta vé, ti pa, ki imaš pred sabo katekizem, tega nisi vedel povedati.“

In po šoli obrnivši se zakliče:

„Kdo še ve?“

„Jaz, jaz, jaz tudi“ — je odgovor več dečkov in deklet, tudi France.

„Saj tudi jaz vem“ — zakričim jaz jeze ves raz sebe in povem dotični stavek.

„Zdaj, ko si od drugih slišal,“ — je odgovor neusmiljenega mučevalca mojega in temu odgovoru pripne še besede zasmehovanja:

„Sram te bodi. Dozdaj sem mislil, da kaj znaš, ker so mi prejšnji gospod kaplan hvalili te, zdaj pa vidim, da še manj veš ko drugi. Kaj ti koristi katekizem! Če ne boš pazljiv, te ne bom nikoli nič prašal.“

Po teh besedah nečloveški trinog pokliče še onega smrkovega Toneta ven in mu dá podobico njegovega patrona!

Da bi mogel popisati, kako je pri vsem tem v meni vrelo, cvrlo, vzdigalo se, žgalo, trlo, sploh vse, kar se more najbitkejšega

čino in sušo. Vsega je malo dosle — in to, kar ljud pridela, ni jekleno, ni zdravo. Sadja ni prav nič, vzlasti sliv ne, nekoliko je bilo hrušek, a le jako malo tam pa tam, niso bile nič vredne, niso dozorele, temuč črvive so padale z drevja, zdrave pa so segnile popreje, nego so dozorele. Mi in Pobrežci moramo imeti vsak teden vsaj enkrat zmerno obilico dežja, da imamo kaj vredno letino, ker tukajšnji in njih svet je na skolovji in plitev; to leto pa reveži kar gorimo, toliko vročino in sušo imamo. Da Pobrežci nimajo senčnatih drag. kaj bi bilo! Pri njih je koruza vsaj nekoliko vredna, tap je njih najpoglavitejši pridelek, pa proso. Vinogradi so letos obečali še več nego so lani dali, ali prehuda suša tudi trtju ne ugaja. Pa bomo videli, kaj bode.

Dne 17. avg. ponoči smo imeli strašno nevihto. Neizmerno je bliskalo se, grozno je grmelo, strašno je treskalo. Treščilo je v Pobrežje, gradu v stolp, podoben turškim kulam, vnela se je bila streha in sesedla se je na dno stolpa, iz katerega so nekaj branili se Turkom, ki so lomastili todi in s hrvatske strani napadali sedaj stari in osiveli grad. V veliki nevarnosti je bila žandarmarijska kosarna, ki je prav blizu tega stolpa. Blizu je tudi zvonik že več let popolnoma zapuščene kapele, posvečene sv. Florijanu, a strela je prizanesla zvoniku in osiroteli cerkvici, po kateri milo zdi-hujejo kmetje. Da to noč ni hudo lilo, ko je, gorelo, skoro gotovo bi bil zgorel ves grad „Freithurn“ ali Pobrežje.

Tega dne so Pobrežci dobili nove, pa izvrstne zvonove, ki jih mi, njih hrvatski sosede, raji in raji poslušamo, tako milo, ganljivo popevajo. Slava Pobrežcem! Saj popreje so imeli res slabe zvonove, ki so jih, razen velikega, jako lepoglasnega zvona, dali v Ljubljano zvonarju na račun. Nekov visok gospod, ko je bil zvedel, da Pobrežcem lijo zvonove, opomnil je: „To pa ni cerkvena baharija, poslednji čas je že bil!“ In mali stari zvonovi so bili dobri, iz jako dobre zvonovine, iz kakoršne so vsi stari zvonovi blezu, ali premajhni so bili in prav nič složni (harmonični). Jeden je bil pokel in star 256 let, eden je bil vlit 1669. eden pa 1663. leta.

Koliko je bilo veselje v adlešički župniji, ko so bili dobili nove zvonove! Dne 17. avg. popoldne po božji službi jih je pripeljal vrli pošten Plut, iz Semča doma, v prvo vas v adlešički župniji, v Fučkovice. Oznanjeno je bilo, naj ide, kedor more zvonovom naproti, naj vsi župljanje za vozom proti županijski cerkvi idó po dva in dva v vrsti, kakor v spre-vodih, kar so tudi ubogali ljudje; ali vendar je bil ves pot okrog voza z zvonovi jako de-bel venec moškega sveta, ki je šel ob ozki cesti čez grm in strm.

Tistega popoldne, ko so delavci bili do-gotovili delo v zvoniku in ko so vpričo mno-gega radovednega in radostnega ljudstva zvo-nove pred mrakom bili potegnili v zvonik in obesili jih le na brzo, čakali smo Hrvatje s Pobrežci vred težko, kedaj in kako zapojó zvo-novi. Ob devetih zvečer so se oglasili in po-pevali so krasno složno (harmonično) do ju-tranjega svita, mi pa smo jih poslušali ves čas, da smo zjutraj bili vsi zaspani! Srečno so zvonove pripeljali, in srečno so jih obesili, sreča je vse drugo delo spremljala zmerom. Obesil je zvonove g. Valentin Malnarič, doma iz Krupe v Semči; mož je jako spreten, takega dela vajen in varen je, ne drag, pošten in zna-čajan, torej je vreden, da ga o takih prilikah na daleko in široko kličete na delo, dragi Slo-venci! — Zdravstvujte!

Iz Planine nad Vipavo, 14. septembra. Že davno ni videla Vipava tolikanj vnanjih gostov, ko ravno 8. t. m. Shod M. B. v Logu, tombola kmetijske podružnice in Vrtovčeva svečanost v čitalnici privabila je marsikterega Goričana in Trstina v krasno vipavsko dolino. Da so se tu izvrstno zabavali, priznavali so sami z besedami: „Nikdar ni bilo v Vipavi tako kratkočasno in veselo, nego letos.“ In zakaj bi ne bilo neki? Saj ste bodi si kmetijska podružnica, bodi si čitalnica pod predsedništvom mnogozaslužnega g. dekana pokazali, da ne spite, ampak da napredujete v duhu časa in napredka. Živ dokaz temu bil je sijajni izid tombole in veselice.

Vse točke programa vršile so se pri sve-čanosti izvrstno. Posebno radost povzročil je samospjev gospice Klementine Dolenčeve „Daleč

si proč“ in „Podoknica-polka“, koja se je po-novljati morala.

Tudi gg. igralci in gospice igralke so svoje lepe role, ktere so bile jako primerno razde-ljene, izvrstno, elegantno izpeljali; ako bi se jim kaka večja napaka očitala, delala bi se jim kot diletantom krivica; korifej vseh pa je bil za prosveto našo mnogozasluženi g. Rad. Sil-vester; pokazal se je z gladko tekočo besedo, izvrstno mimiko vnovič kot vrlo spreten igralec, kteri zna vsako besedo pravilno naglašati, vsak korak primerno storiti in kojemu se na vsacem migleju pozna mojstra. Tudi gospice K. Do-lenčeva, L. Bleier, Kobal in gospodje V. Do-lenec, F. Trost in drugi pokazali so se kot izurjeni domači igralci.

Po dovršenem programu radovali so se nekteri pri kupici zlatorumenega vinca ali piva, kjer Bahus svoje darove deli, a drugi zopet pozno v noč pri plesu.

Iz Zasave 10. sept. Za Savo doli proti Dolenjskemu, predno kranjska bolj zel-enkasta Sava svojo sestro bolj mlaji, pa tudi manj zelenkasto štajarsko Savinjo poljublja in objema, se na desni strani Save vzdiguje po-nosno stari oče Kum, ki hoče boje gospodariti čez vso dolenjsko stran. Prijetno je bivati na tako zvanem „svetem“ Kumu in ogledovati obširni svet po Dolenjskem in Gorenjskem po-sebno po krasni savinski dolini na Štajarskem. Tudi Gorjanci se vidijo in zagrebska ravnina, celó most ondi čez Savo, česar se pa jaz pre-pričati nisem mogel v kljub dolgogledu, s kterim sem trpinčil svoje oko.

Pripovedovalo se mi je, da je tukaj okoli te gore, ki se celó imenuje „sveta“ (sv. Kum), prebivalo še pred malim časom prav mirno, tiho in pobožno ljudstvo in gospóške niso imele najmanj opravka v tej okrajini, ali sedaj ne-kaj let sem je vse drugače. Kamor prej ni bilo potrebno pošiljati žandarjev, se sedaj go-stokrat prikazujejo. Kjer je poprej tiho in mirno bilo, jo sedaj ponočno tulenje in strahovito vpitje. Kjer se je poprej varno potovalo, se sedaj popotniku ponoči pot zapira in se tudi kedo s kolom „ohladi“*)

*) Ohladiti, to je hladnega storiti ali usmrtiti. Pis.

najhujšega misliti. Vsemu temu neprenesljivemu čutju odpró pot solzé, začnem se jokati na ves glas, da vsi po meni gledajo, in z mano vred se začne kremžiti tudi Franca in še par deklet, ki so bile mehkejšega srca.

„Zdaj je pa gosp. kaplan vzel vendar v roke „štaberl“ in me naklestil, da sem nehal tuliti!“ — bo morda kdo mislil.

Kaj še! Trinog me je še dalje pekel na raznji moje slabe zavesti nad tako-le žrjavico: „Vidiš, to je slaba vest. Naj te le peče! Bom videl, koliko se boš do prihodnje ure poboljšal.“

Ko je bila šola ven, sem pred vsem tekel s šole, da sem bil kmalu v gozdu. Tu še le sem začel jeziti se nad sabo, butati se po glavi in prva misel mi je bila, vleči se v gr-movje in čakati, da bi prišel volk ali vsaj le-sica po-me. Res ležem v mah in premišlujem, kaka zver sem, sram me je pred samim sabo. Pa kaj bodo še le oče rekli! Če bi vso „knef-tro“ na mano razbili, ali mi ves teden nič je-sti ne dali, bi ne bilo nič, to bi rad prestal, ali če bodo tako strašni, kakor so bili gospod kaplan — na, pa grem kar med rokov-njače ali cigane ali pa na pokopališče, da me bo strah vzel. Naj me, bo vsaj konec tega!

V tem premišljevanji me moti nekaj, ki

se mi počasnih korakov bliža. Brž pogledam kviško in kaj je? Zajec. Se vé, da jo po spo-znanji drug družega oba popihava vsak na svojo stran, jaz proti domu. A ko zagledam hišo, so moji koraki zopet počasnejši, vest če-dalje težja, priplazim se do hiše, ko je že mračilo se, a ne upam si skozi vrata, marveč zlezem pod strešnikom na „ješterleh“; tam po-slušam, kaj se bo morebiti o meni govorilo.

Mati so bili pred pečjo in kuhali večerjo, brat je lušil fižol, z odprte izbe pa je donelo očetovo kladvo. Oh, kako je donelo! Nič dru-gače, kakor da bi bilo meni tolklo po vesti.

„Kje je neki fant?“ — zamrmrajo sled-njič mati. Teci, teci, Lorenc, poglej, če ga še ni, in reci mu, da bo večerja kuhana.“

Brat brž skoči iz lušin in stopi pred vežo, jaz pa se ne morem zdržati, da bi mu čez špranjo izpod strehe ne zašepetal:

„Nič ne hodi, saj sem doma.“

„Saj je doma“ — zakriči neprevidni brat, očetovo kladvo vtihne in slišati je korake v veži.

„Kje je?“ — zadoni očetov glas, da se jaz ves tresem.

„Pod streho“ pojasnuje brat.

„Dol pridi, le brž!“ — veli zopet očetov glas, materin pa bolj tiho vmes: „Ej pusti ga

no, bo že prišel.“ Ali kdor je poznal mojega očeta glas tako, kakor jaz, bi bil šel celó v ogenj, če bi mu bili veleli to. Temu glasu se tudi jaz nisem mogel vstavljati, marveč na vseh udih trepetaje sem zlezal po lestvi izpod strehe in še le spodaj zapazil, da sem ves črn od okajene strešne slame.

„A, tak si prišel iz šole?“ — zarohne oče, pa nekako posmehljivo, — „si bil že zo-pet tepen, je-li? Zakaj si bil, povej!“

„Tepen nisem bil, znal nisem“ — odgo-vorim jaz ves treseč se.

„Tako? Znal nisi?“

Jaz pripravi ves život za tisto strašno „kneftro“, mati pa se vstopijo med mene in očeta, brat začne tuliti na ves glas.

„Nič se ne bojta, tepel ga ne bom“ — pa rekó oče mirno, a posmehljivo — „sram naj ga bo!“

To je bila vsa toča, ki se je ta pot ná-me vsula, mati so bili tega zeló veseli in brat je tudi brž utihnil s plakanjem. Jaz se tiho spla-zim na klop k peči, ko so me mati prej osna-žili, oče pa naprej zabijajo žebece v podplat. Brž na to prineso mati večerjo na mizo, vsi sedejo okoli nje, le jaz si ne upam.

„No, pojdi no!“ silijo mati, ko so odmolili. Jaz se ne ganem, a oče že zajemajoč reko:

Ako se pa taka divjost očitno le nekoliko graja, kar je neki g. kaplan boje trikrat, toda kristjansko ljubeznjivo storil, potem se duhovniška hiša ponoči napada z divjim kričanjem, in z vabilom do dotičnega duhovnika, da bi ustal, ter kričače kaj posvaril, da bi vsled tega zamogli še bolj divjati.

Ubijalec, ki je po storjenem hudodelstvu sam se sodnji oglasil, je po dokončani preiskavi v kakih 14 dneh bil zopet domov spuščen in zdaj predrzneje kolnekdaj se sleherni noč pretepava, in one dni (bolje noči) ni malo manjkalo, da ni bil v sosedni duhovniški tudi on sam „ohluden“. Komaj čaka, kedaj bo poklican v mesto, ker potem se nadja, da bode en par let na gradu nad Ljubljano dobro in bolje živel, nego doma na Kumu, in si še kaj novcev zaslužil.

Ako pomislimo, da v teh kumeljanskih gorah, kjer poprej ni bilo nobene, razun duhovskih šol, je vse tako tiho, mirno in v resnici pobožno bilo, in da zdaj mladost, ki je že pogledala v novo šolo, tako divja, tako surovo, nečloveško ravna, moramo pač obstati, da želimo, da bi bila v slovesnem sprevedu zopet prišena leskovka v šolo. Drugič so pa za odrasčene mladenčje in hudodelnike neobhodno potrebne palice in verige.

Domače novice.

V Ljubljani, 18. septembra.

(Nekaj veselega.) V zadnjem listu smo poročali žalostno novico, da se je v ljubljansko gimnazijo oglasilo toliko dijakov, da jih 85 niso mogli sprejeti. To se je sporočilo ministerstvu na Dunaj in naš poslanec vit. Schneid je že telegrafiral dr. Bleiweisu, da, ker se letos na gimnaziji v Kranji še ne more napraviti zopet I razred, se bo v Ljubljani napravila še ena paralelka. Po naročilu grofa Tascheja je za blagor naše dežele vneti deželni predsednik vit. Kallina brž storil vse potrebno pri vodji gimnazije gosp. Smoletu, da se morejo sprejeti vsi, ki so se za gimnazijo oglasili. To kaže, da gimnazija v Kranji se ne bo popustila, ampak drugo leto se vnovič pričela. To je enkrat nekaj veselega z Dunaja, kar je tem bolj opravičeno, ker s Kočevja ravnokar zvemo, da se

„Kdor ima slabo vest, mu nič ne diši, tudi jéd ne.“

Mati so me še naprej silili, očeta grdo gledali, slednjič pa prinesli mi celó v mali skledici jedi k peči, pa jaz je nisem pokusil. Kako li bi jedel, ko sem bil tako poln vsega, kar sem danes skusil, da mi je bilo grlo oteklo in sem komaj dihal! Spat sem šel, pa kako sem spal!

„Tepel ga ne bom; sram naj ga bo!“ Te očetove besede so me zadele huje, kakor sto „knefter“, in to še vrh kaplanovih besedi! Kdo bo spal tako tepén! To že ni človeško, to je zverinsko!

Konec mojega premišljevanja vse noči je bil ta, da sem zjutraj storil prisego strašnega maščevanja:

„Zdaj bodo iskali si oče kterege, nad katerem bi poskušali moč svoje „knefter“, gospod kaplan pa v šoli drugih, ki ne bodo znali; jaz hočem vsak teden vsaj eno podobo dobiti, še premalo jih bodo imeli.“

S to prisego sem šel zjutraj v šolo tešči, mati so mi ponujali kruha in ko ga nisem maral, so očitali četu:

„Zdaj bo pa lakote umrl! To si ti! Saj sem vedela, da bo tako!“

je tam za prvi razred oglasilo celih 6, reci šest učencev, po drugih razredih jih pa tudi ni več ko po 4 ali 5. Mi smo zaradi tega imeli pod peresom že oster članek, kterege pa zdaj, ko se je ta reč tako naglo na bolje obrnila, rajše zadušimo. Le to pa vendar očitno rečemo, da se nam zdi, kakor da bi bili to prvi dobri nasledki zadnjih volitev za državni zbor.

(Oznanilo za bogoslovne šole.) 1. oktobra je oglasenje, 2. so duhovne vaje, in 3. se začnejo nauki. Treba je tedaj, da pred večerom 1. okt. vsi že dojdejo v napravo.

(„Narodna tiskarna“) ima 5. oktobra zopet izvanreden občni zbor, pri katerem se bo sklepalo o nakupovanju delnic iz dobička tiskarnice.

(Občna pomočna družba za bolnike) bo v nedeljo 28. t. m. popoldne na korist družbini blagajnici napravila javno tombolo v „zvezdi“. Natančnejše o dobitkih itd. poročamo o svojem času.

(Razpisano) je mesto bilježnika (notarja) v Ljubljani do 15. oktobra.

(Iz seje mestnega odbora,) ki je bila vnovič sklicana v pondeljek, nimamo drugega poročati, ko to, da se je ta pot sešlo dovolj nemškutarjev in da so mogli sklepati, kar so hoteli. Gosp. Leskovic je celó nekodi z Gorenjskega pripeljal se, ker so mu pisali. Tako je prav! Kdor se dá vpreči, naj tudi vozi.

(Naš dopisnik iz Sarajeva), gosp. J. Ambrožič, doma z Bleda na Gorenjskem, je postal davkar v Bjelini v Bosni.

(„Liedertafel“) novo društvo pevcev, ki so se odtrgali od „filharmonikarjev“, napravi drevi v gostilnici „pri zvezdi“ pevski večer z vstopnino 30 kr.; v točkah, ki se bodo pele, nahajamo med 12 tudi 4 slovenske pesmi.

Razne reči.

— Duhovske spremembe. V ljubljanski škofiji: Razpisana sta 20. vel. srpana dva izpraznjena kanonikata ljubljanske stolne cerkve; dalje: Podbrezje, ker je ondodni župnik č. g. Mat. Slapnik 20. mal. srpana umrl. (R. I. P.); Motnik, J. Dobernič, Javorje v litij-ski dekaniji. — Cerkevno vmeščeni so č. g. Karol Kljun na Rauberjevo beneficijo; Ign. Vrančič na duh. Zagradec, Jan. Demšar na Ledine. Duhovniško Rovte je dobil č. g. Jan. Žust; Mokronog č. g. Ant. Zorc; Belo cerkev č. g. Mih. Šos; Jesenice č. g. Jan. Karet.

V lavantinski škofiji: Č. g. Urban Ditrih, nadžupnik pri Sv. Martinu poleg Slov. Gradca, je postal dekan in ob enem tudi knezo-škof. duh. svetovalec. — Čast. knezo-škof. lavantinskega duh. svetovalca je podeljena tudi čast. g. jublantu in župniku v št. Jurju pod Tabrom, Francu Globočniku. — Čast. g. Andrej Podhodstnik je postal provizor v Tinjah, in č. g. Jožef Mlasko je prestavljen za kaplana na Prihovo. — Č. g. Anton Zlatenšek ostane — zaradi bolehnosti — I. kaplan v Trbovljah, in vsled tega tudi čast. g. Jožef Valenčak še II. tamkaj. Č. g. Fr. Zmazek je postal I. v Starem trgu. — Razpisani ste fari: Sv. Andreja v Svičnji do 13. vinotoka in sv. Martina na Ponikvi do 16. vinotoka t. l.

— Narodno bralno društvo v Borovnici napravi v slavo svojemu petletnemu obstanku v nedeljo 21. t. m. v prostorih gosp. Lovro Vrbiča veliko besedo po tem-le programu: 1. Pozdrav predsednikov. 2. Abt: „Jutro“, čveterospev. 3. Slavnostni govor. 4. Hajdrih: „Deklica“, čveterospev. 5. Deklamacija. 6. „Mlatiči“, zbor. 7. Komičen prizor. 8. Witt: „Solza“, čveterospev. 9. Vašak: „Jaz

semSlovan“, zbor. 10. Tombola. Društvena zabava in ples, pri katerem godejo ljubljanski godci. Vstopnina 30 kr., za družine 50 kr. Začetek veselice ob 6. uri zvečer.

— Ptuj-ska čitalnica napravi v nedeljo 21. t. m. besedo po sledečem programu: 1. Ouvertura iz opere „Martha“ F. Flotow-a. 2. Govor predsednika čitalnice, gosp. Dr. A. Gregorič-a. 3. Fabian: „Priatelj“, osmospev. 4. Ipavec: „Bodi zdrava domovina“ tenor solo poje g. Meden, bariton solo gosp. Valenta. 5. Jenko: „Strunam“ osmospev. 6. Hajdrih: „V tihi noči“, čveterospev. 7. Podpouri „slovanskih pesen“ sestavi A. Stöckl. 8. Verdi: Arija in zbor iz opere „Un ballo in maschera“ tenor solo poje gosp. Meden. 9. Lisinski: „Stanak moj“ čveterospev. 10. Mašek „Sila spomina“, „K slovesu“, pesnici za tenor poje g. Meden. 11. Bazin: „Križari na moru“ ali potovanje v Palestino, veliki zbor. 12. Ples. Pri tej „Besedi“ sodeljuje iz posebne prijaznosti osmospev znanih in slavjenih pevcev ljubljanske narodne čitalnice ter svira cela godba tukajšnjega muzikalnega društva. Vstopnina je le za neude in sicer: za osobo 50 novč., za družino 1 for.

— V vladnih ruskih krogih se posvetujejo, da bi se sestavila posebna komisija, ki bi preiskala sedajno uradno poslovanje, z namenom, odpraviti vse nepotrebne pisarije. Potem postane tudi mnogo uradnikov nepotrebnih in državljanom se bremena olajšajo.

— Po smrti generala Lazareva postal je poveljnik turkomanske ekspedicije general Lomakin.

Vabilo k naročevanju „SLOVENCA“.

„Slovenec“ velja kakor dozdej:

Za Ljubljano:

Na dom pošiljan za celo leto	9 gl. — kr.;
„ „ „ „ pol leta	4 „ 50 „
„ „ „ „ četrta leta	2 „ 30 „
„ „ „ „ en mesec	80 „

V administraciji sprejeman:

Za celo leto	8 gl. 40 kr.;
„ pol leta	4 „ 20 „
„ četrta leta	2 „ 10 „
„ en mesec	— „ 70 „
posamezne številke	— „ 7 „

Po pošti:

Za celo leto	10 gl. — kr.;
„ pol leta	5 „ — „
„ četrta leta	2 „ 50 „
„ en mesec	— „ 90 „
posamezne številke	— „ 8 „

Za bogoslovce, dijake in učitelje:

Za celo leto	6 gl. — kr.;
„ pol leta	3 „ — „
„ četrta leta	1 „ 50 „

List pošljemo vsem dosedanjim naročnikom. Kdor se ne misli naročiti, naj ga pošlje nazaj, ker ga sicer smatramo kot naročnika. Tudi prosimo tiste gosposode, ki naročnine še niso poravnali, da bi to storili prej ko mogoče, da tudi mi poravnamo račun v tiskarni.

Naročnina se pošilja najceneje po poštinih nakaznicah (Postanweisungen)

opravništvu,

Stari trg, hiš. št. 16

Poslano.

Vsem svojim dragim znancem in prijateljem na Kranjskem izroča o svojem odhodu v Brezgenz prizrčni pozdrav

Alfons Müllner,

c. kr. profesor in konservator.

Telegrafične denarne cene 17. septembra.

Papirna renta 67.10 — Sreberna renta 67.15 — Zlata renta 81.20 — 1860letno državno posojilo 124 — Bankine akeije 824 — Kreditne akeije 259.75 — London 117.70 — — Ces. kr. cekini 5.58. — 20-frankov 9.33.